

SPRAWOZDANIE

19.03.2025 r.

w sprawie kontroli przestrzegania praw osób przebywających w Domu Pomocy Społecznej w Rzeszowie, przy ul. Powstańców Styczniowych 37
według stanu istniejącego 18.03.2025 r.

Kontrolę przeprowadzono na podstawie:

ustawy z dn. 19.08.1994r. o ochronie zdrowia psychicznego, ustawy z dn. 06.11.2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku praw Pacjenta (Dz.U.2017.1318 j.t.), ustawy o pomocy społecznej (Dz.U.2020.1876 -j.t.).

- 1) Kontrola została przeprowadzona 18.03.2025 r.
- 2) Kontrola obejmowała okres od marca 2024 r. do marca 2025 r.
- 3) Z usług DPS-u korzysta 84 mieszkańców, w tym 62 osób całkowicie ubezwłasnowolnionych, jedna osoba – częściowo ubezwłasnowolniona. Zdecydowana większość to osoby z niesprawnością intelektualną, wśród nich znajdują się również osoby z zaburzeniami psychicznymi, w wypadku których niepełnosprawność intelektualna ma jednak charakter wiodący. Liczba osób psychicznie chorych w okresie kontrolnym wynosiła 7.
- 4) Na podstawie przeprowadzonej wizytacji można stwierdzić, że Dom Pomocy Społecznej w Rzeszowie, przy ul. Powstańców Styczniowych 37 funkcjonuje prawidłowo. Mieszkańcy mają zapewnione odpowiednie warunki bytowe, prawidłową opiekę, a ich prawa są przestrzegane. Placówka w sposób właściwy współdziała z rodzinami podopiecznych i opiekunami. Żaden z mieszkańców nie skorzystał z możliwości skontaktowania się z kontrolującym (informacja o terminie kontroli została upubliczniona na tablicy ogłoszeń).
- 5) Nie stwierdzono uchybień w prowadzeniu DPS.
- 6) W kontrolowanym okresie nie było przypadków zastosowania przymusu bezpośredniego,
- 7) W okresie kontrolowanym nie stwierdzono wpisów do księgi skarg i zażaleń.
- 8) Nie wprowadzono ograniczeń w możliwości samodzielnego opuszczania terenu domu pomocy społecznej w rozumieniu przepisów ustawy o pomocy społecznej.
- 9) Na podstawie przeprowadzonej kontroli, w oparciu o losowo wybraną dokumentację stwierdzam, iż dokumentacja stanowiąca podstawę przyjmowania osób i przebywania ich w DPS jest prowadzona prawidłowo. Każdy mieszkaniec ma założoną odrębną teczkę osobową. W teczkach personalnych znajdują się szczegółowe dane osobowe podopiecznych oraz dokumenty określające prawne podstawy pobytu osoby w placówce takie jak np. wniosek o skierowaniu do DPS, postanowienie o umieszczeniu w domu pomocy społecznej, zaświadczenie o ustanowieniu opieki, postanowienie o zezwoleniu opiekunowi na umieszczeniu osoby w DPS, czy też oświadczenia w zakresie RODO. Zasadność dalszego pobytu osób z zaburzeniami psychicznymi jest weryfikowana za sprawą okresowych zaświadczeń lekarza

psychiatry – dołączanych do teczki z dokumentacją medyczną, zawierającą zaświadczenia lekarskie oraz historię zdrowia i choroby.

- 10) W sprawozdaniu z 2024 r. nie stwierdzono potrzeby wydania zaleceń pokontrolnych. Niniejsza wizytacja również nie wskazuje na potrzebę zastosowania określonych wskazań. Nie stwierdzono naruszenia obowiązków zawodowych.
- 11). W kwestii współpracy pomiędzy opiekunami a sądem opiekuńczym należy stwierdzić, że przebiega ona prawidłowo.
- 12) W kwestii bieżących problemów związanych z funkcjonowaniem osób przebywających w DPS można stwierdzić, że uregulowanie sytuacji prawnej osoby umieszczonej w placówce, a wymagającej długoterminowych świadczeń zdrowotnych może łączyć się z pewnymi trudnościami interpretacyjnymi. W ocenie kontrolującego osoba, która wymaga wsparcia lekarskiego, świadczonego w warunkach stacjonarnych, powinna uzyskać zabezpieczenie potrzeb w formie adekwatnej do swojej aktualnej sytuacji życiowej. Jeżeli te potrzeby wskazują na konieczność udzielenia jej specjalistycznej opieki medycznej, to wydaje się oczywiste, że dom pomocy społecznej przestaje być odpowiednią placówką gwarantującą tej osobie konieczne wsparcie, co wymaga podjęcia kroków dla stworzenia adekwatnej opieki. Chodzi tu przede wszystkim o te osoby, które ze względu na swój stan zdrowia kwalifikują się do ZOL-u. Jeżeli za ich skierowaniem do placówki leczniczej przemawia ich stan zdrowia, to nie powinny być one objęte wsparciem społecznym, lecz lekarskim. Trzeba tu bowiem podkreślić, że mowa tu o jednostkach dotkniętych poważnymi dysfunkcjami zdrowotnymi, wymagającymi dłuższego procesu leczniczo-rehabilitacyjnego, który stan zdrowia najczęściej nie rokuje pozytywnie. Utrzymywanie ich w warunkach DPS stanowi zatem swoistego rodzaju fikcję, jaka nie powinna określać sytuacji prawnej żadnego człowieka. Powyższa konstatacja skłania więc do tego, aby w wypadku takich osób została uruchomiona procedura ich zwolnienia z domu pomocy społecznej. Może to oczywiście nastąpić tylko wówczas, gdy skierowanie jego mieszkańca do ZOL-u nastąpiło z zachowaniem warunków prawnych, a więc znalazło swoją podstawę w odpowiednim orzeczeniu sądu. Zwolnienie osoby z DPS nie zamyka jej drogi do powrotu na łono placówki, gdy stan jej zdrowia ulegnie poprawie w takim stopniu, w którym przestanie ona wymagać specjalistycznych świadczeń zdrowotnych takich jak np. odżywianie dojelitowe. Uruchomienie procedury zwolnienia z domu pomocy społecznej jednostki, przyjętej na podstawie orzeczenia sądowego, a więc w drodze przymusu, może nastąpić z inicjatywy kierownika dps. Stanowi o tym art. 41 ust. 2 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego. Zgodnie z tym przepisem z wnioskiem o zmianę orzeczenia o przyjęciu do domu pomocy społecznej może także wystąpić kierownik domu pomocy społecznej, jeżeli uzna, że zmieniły się okoliczności uzasadniające orzeczenie o przyjęciu osoby do domu pomocy społecznej.

Andrzej Kallaus

Andrzej Kallaus